

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КАФЕДРА СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОГО ПРАВА**

**Н.М. ЕРГАРД
А.М. БЛЯКОВ
Б.В. МИХАЙЛИЧЕНКО**

**МАКРОПРЕПАРАТИ ТІЛЕСНИХ
УШКОДЖЕНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ**

Наукове видання

ЕРГАРД Наталія Миколаївна
БЛЯКОВ Андрій Миколайович
МИХАЙЛИЧЕНКО Борис Валентинович

**МАКРОПРЕПАРАТИ ТІЛЕСНИХ
УШКОДЖЕНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ**

Підписано до друку 21.05.2019
Формат 60×84. Папір офсетний.
Тираж 300 прим.

Видавництво УкрДГРІ
Р.с. серія ДК №182 від 18.09.2000 р.
04114, м. Київ-114, вул. Автозаводська, 78

Адреса редакції та п/п: інформаційно-видавничий відділ УкрДГРІ
04114, м. Київ-114, вул. Автозаводська, 78
Тел. 206-35-18; тел/факс 430-41-76

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КАФЕДРА СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОГО ПРАВА**

**МАКРОПРЕПАРАТИ ТІЛЕСНИХ
УШКОДЖЕНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ**

Київ – 2019

Схвалено та затверджено кафедрою судової медицини та медичного права Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (протокол № 20 від 21.05.2019 року).

Ергард Н.М., Біляков А.М., Михайличенко Б.В.

Макропрепарати тілесних ушкоджень для практичних занять із судової медицини. Київ, 2019. 32 с.

Запропонований матеріал являє собою добірку макропрепаратів тілесних ушкоджень, які заподіяні різними видами травмуючих об'єктів.

Макропрепарати призначені для опрацювання студентами практичних навичок для контролю їх опрацювання на практичних заняттях.

Макропрепарати можуть бути корисними для співробітників медичного фаху, органів внутрішніх справ, студентів, слухачів, курсантів, науково-педагогічного складу медичних та юридичних навчальних закладів.

© Ергард Н.М., Біляков А.М., Михайличенко Б.В., 2019.

© Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2019.

26. Задущення (странгуляційна борозна).
27. Утоплення (плями Пальтауфа).
28. Мацерація шкіри при перебуванні тіла у воді.
29. Плями Вишневського при смерті від переохолодженні.
30. Шлунок при отруєнні сірчаною кислотою.
31. Шлунок при отруєнні азотною кислотою.
32. Ядра Бекляра та Журавльової.
33. Електромітки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концевич И.А. Судебно-медицинская диагностика странгуляций / И.А. Концевич. – К., 1968. – 156 с.
2. Пермяков А.В. Судебно-медицинская гистология: Руководство для врачей / А.В. Пермяков, В.И. Витер, Н.И. Невопин. – Ижевск-Екатеринбург: Экспертиза, 2003. – 214 с.
3. Витер В.И. Судебно-медицинская экспертиза механической асфиксии. Руководство для врачей / В.И. Витер, А.А. Матышев. – СПб. – Ижевск: Медицина, 1993. – 218 с.
4. Muller E. Thyroglobulin content of the blood in cases of hanging / E. Muller, C. Erfurt, W. G. Franke // Z. Rechtsmed. – 1990. – Vol. 103, N 5. – P. 361-367.
5. Диагностика различных видов смерти по состоянию путей микроциркуляции / Л.М. Бедрин, А.В. Шилин, В.С. Белов [и др.] // 3-й Всероссийский съезд судебных медиков: Материалы съезда. – Саратов, 1992. – Часть II. – С. 381-384.
6. Авдеев М.И. Судебно-медицинская экспертиза трупа: Руководство / М.И. Авдеев. – М., 1976. – 677 с.
7. Loubser J. D. Ophang as oorsaak van dood, die post mortem diagnose J. D. Loubser // S. A. J. Contin. Med. Educ. – 1986. – Vol. 4, N 12. – P. 45-48.
8. Cutaneous findings in congenital disorders of glycosylation: the hanging fat sign / J. A. Dyer, C. J. Winters, S. L. Chamlin // Pediatr. Dermatol. – 2005. – Vol. 22, N 5. – P. 457-460.
9. Raekallio J. Serotonini and histamine contents as vital reactions. II. Fu- topsy studies // J. Raekallio, P. L. Makinen // Zacehia. – 1970. – Vol. 45. – N 3. – P. 403-414.

Перелік макропрепаратів:

1. Бампер-перелом стегнової кістки.
2. Бампер-перелом великогомілкової кістки.
3. Дірчастий перелом склепіння черепа від дії тупого предмету з плоскою обмеженою поверхнею.
4. Вдавнені переломи склепіння черепа від дії тупих предмету, які мають кут та циліндричну поверхню.
5. Вдавнені переломи склепіння черепа від дії тупих предметів, які мають сферичну та плоску обмежену поверхню.
6. Лінійчатий перелом склепіння черепа від дії тупого предмету.
7. Багатоуламковий перелом склепіння черепа від дії тупого предмета з плоскою необмеженою поверхнею.
8. Забиті рани м'яких тканин від дії тупих предметів.
9. Ушкодження склепіння черепа від дії гострого рублячого предмету з наявністю врубів та розрубів кістки, які спричинені власною рукою.
10. Ушкодження склепіння черепа від дії гострого рублячого предмету з наявністю врубів кістки, які спричинені власною рукою.
11. Різані рани, які спричинені гострим ріжучим предметом та нанесені власною рукою.
12. Різана рана від дії гострого ріжучого предмету, яка спричинена сторонньою рукою.
13. Різані рани шиї від дії гострих ріжучих предметів, що утворилися від дії сторонньої руки
14. Різані рани долонь, які спричинені гострим ріжучим предметом та утворилися під час самозахисту.
15. Колото-різані та колоті рани від дії гострих предметів із колюче-ріжучими властивостями.
16. Вхідний та вихідний вогнепальні отвори на склепінні черепа.
17. Вхідні вогнепальні рани при пострілі впритул.
18. Вхідні вогнепальні рани при пострілі із близької відстані.
19. Вхідні вогнепальні рани при пострілі із неблизької відстані.
20. Вихідна вогнепальна рани на шкірі.
21. Гідродинамічна дія кулі.
22. Постріл впритул з ураженням серця.
23. Механічна асфіксія від потрапляння в дихальні шляхи стороннього предмета з його локалізацією в гортані.
24. Механічна асфіксія від потрапляння в дихальні шляхи стороннього предмета з його локалізацією в трахею.
25. Повішення (странгуляційна борозна).

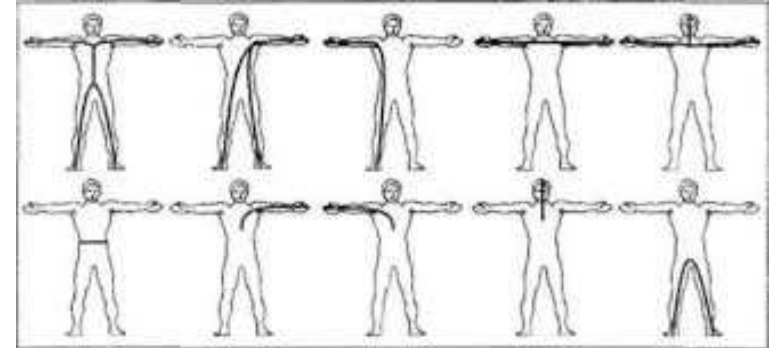
ЗМІСТ

Вступ	4
I. Ушкодження внаслідок дії тупих предметів	5
II. Ушкодження внаслідок дії гострих предметів	10
III. Вогнепальні ушкодження	17
IV. Механічна асфіксія	23
V. Переохолодження тіла	27
VI. Отруєння	27
VII. Визначення віку плода	28
VIII. Електротравма	29
Список використаних джерел	31

ВСТУП

Під час розслідування справ, пов'язаних із вчиненням злочинів проти здоров'я та життя людини у слідства виникають питання, з'ясування яких пов'язане з медичними та біологічними знаннями. Розв'язання таких питань покладено на судово-медичну експертизу та фахівців – судово-медичних експертів. Згідно чинного законодавства, у разі потреби для виконання слідчих дій при огляді трупа на місці його виявлення, може бути залучений лікар будь-якого фаху. Тому знання морфологічних проявів ушкоджень є обов'язковим навиком для практикуючих лікарів.

VIII. ЕЛЕКТРОТРАВМА

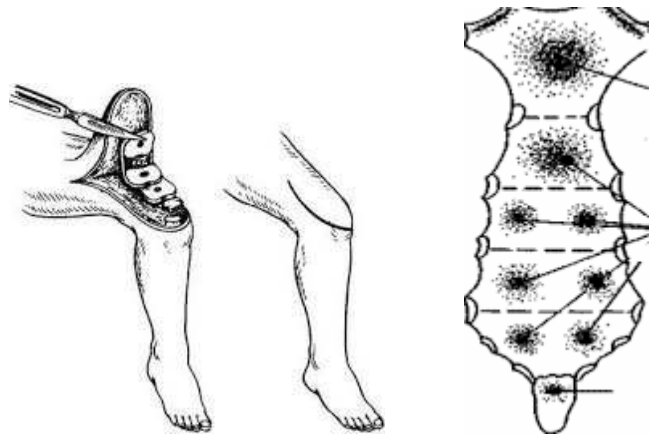

Петлі проходження струму

Електромітки в ділянці контакту зі струмом

VII. ВИЗНАЧЕННЯ ВІКУ ПЛОДА

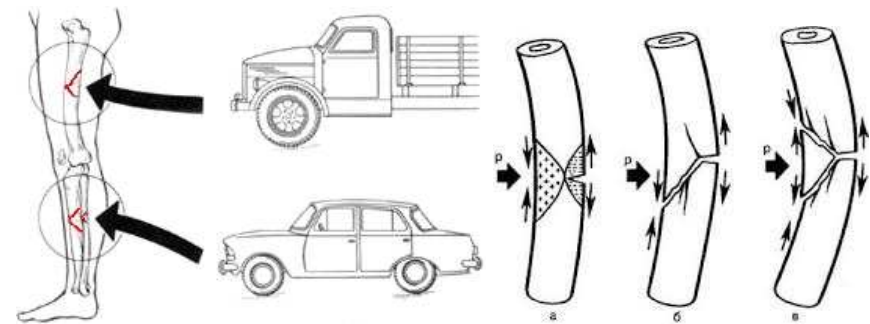

Ядра Бекляра та Журавльової

I. УШКОДЖЕННЯ ВНАСЛІДОК ДІЇ ТУПИХ ПРЕДМЕТІВ

1. Бампер-переломи: стегнової та великогомілкової кісток.
2. Дірчастий перелом склепіння черепа від дії тупого предмету з плоскою обмеженою поверхнею.
3. Вдавнені переломи склепіння черепа від дії тупих предметів, які мають: кут, циліндричну, сферичну та плоску обмежену поверхні.
4. Лінійчатий перелом склепіння черепа від дії тупого предмету.
5. Багатоуламковий переломи склепіння черепа від дії тупого предмету з плоскою необмеженою поверхнею.
6. Забиті рани м'яких тканин від дії тупих предметів.

1. Бампер-переломи.

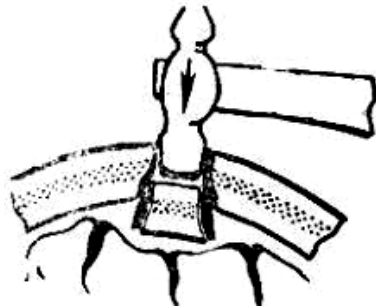

Бампер-перелом стегнової кістки

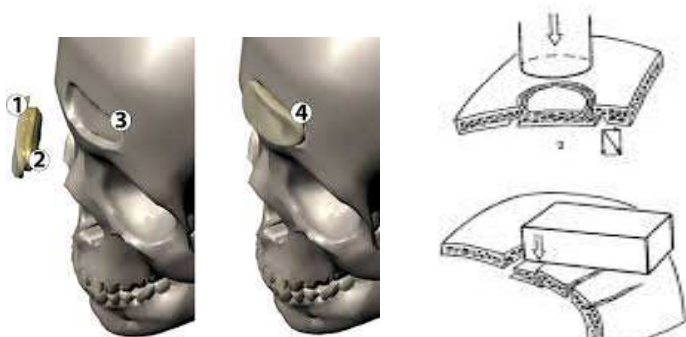
Бампер-перелом великогомілкової кістки

2. Дірчастий перелом склепіння черепа від значної дії тупого предмету з плоскою обмеженою поверхнею

Дірчастий перелом

3. Вдавнені переломи склепіння черепа.

V. ПЕРЕОХОЛОДЖЕННЯ ТІЛА

Плями Вишневського на слизовій оболонці шлунку при смерті від переохолодженні

VI. ОТРУЄННЯ

Шлунок: отруєння сірчаною кислотою

Шлунок: отруєння азотною кислотою

Мацерація шкіри при перебуванні тіла у воді.

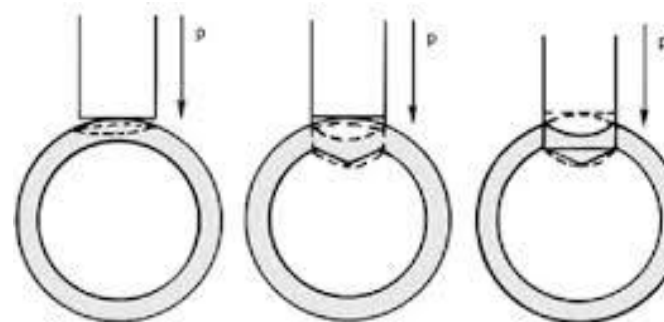
Мацерація шкіри

Вдавлений перелом склепіння черепа від дії тупого предмету, який має циліндричну поверхню

Вдавлений перелом склепіння черепа від дії тупого предмету, який має кут (терасоподібний перелом)

Вдавлений перелом склепіння черепа від дії тупого предмету зі сферичною поверхнею

Вдавлений перелом склепіння черепа від дії тупого предмету з плоскою обмеженою поверхнею

4. Лінійчатий перелом склепіння черепа від дії тупого предмету

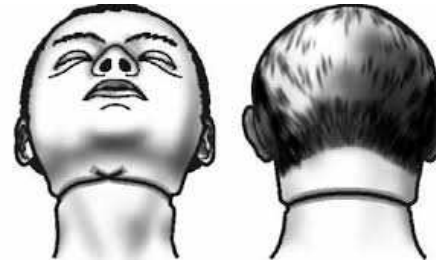
Лінійчатий перелом склепіння черепа

5. Багатоуламковий перелом склепіння черепа від дії тупого предмету з плоскою необмеженою поверхнею

Багатоуламковий перелом склепіння черепа (падіння з висоти)

4. Задущення

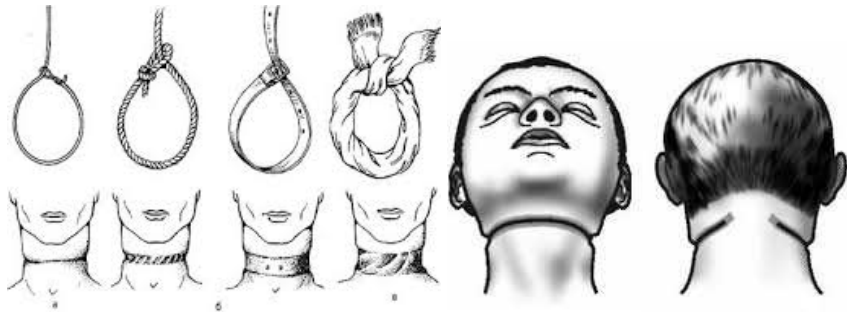
Странгуляційна борозна

5. Утоплення

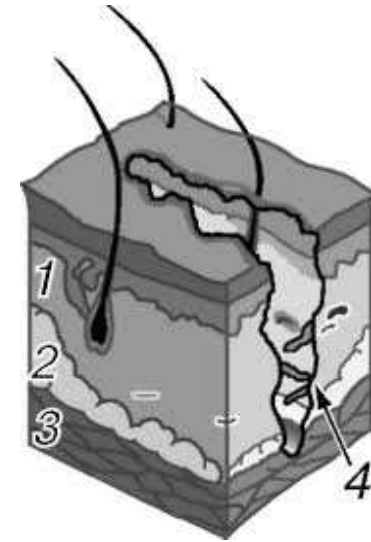
Плями Пальтауфа в ділянці легень

3. Повішення

Странгуляційна борозна

6. Забиті рани м'яких тканин від дії тупих предметів

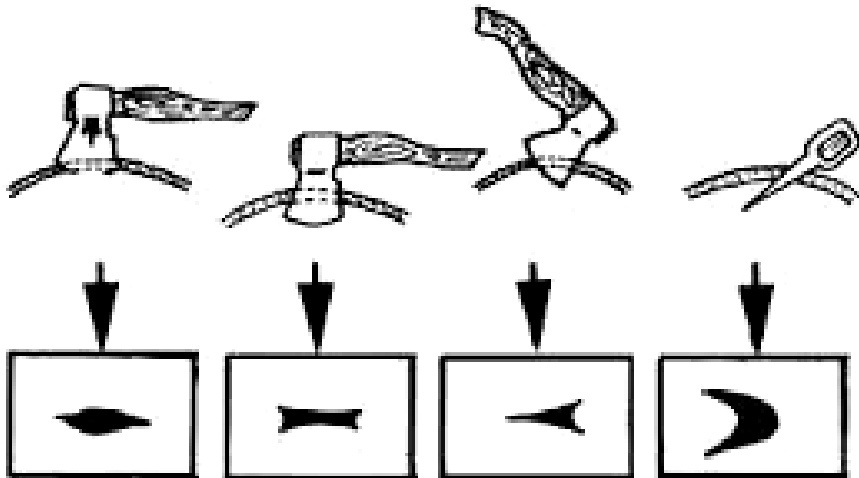

Забиті рани на м'яких тканин з наявністю тканих перетинок

II. УШКОДЖЕННЯ ВНАСЛІДОК ДІЇ ГОСТРИХ ПРЕДМЕТІВ

1. Ушкодження склепіння черепа від дії гострого рублячого предмету з наявністю врубів та розрубів кістки, які спричинені власною рукою.
2. Ушкодження склепіння черепа від дії гострого рублячого предмету з наявністю врубів кістки, які спричинені власною рукою.
3. Різані рани, які спричинені гострим ріжучим предметом та нанесені власною рукою.
4. Різана рана від дії гострого ріжучого предмету, яка спричинена сторонньою рукою.
5. Різані рани шиї від дії гострого ріжучого предмету, які утворилися від дії сторонньої руки.
6. Різані рани долоні, які спричинені гострим ріжучим предметом та утворилися під час самозахисту.
7. Колодо-різані та колоті рани від дії гострого предмету із колюче-ріжучими властивостями.

1. Ушкодження склепіння черепа від дії гострого рублячого предмету з наявністю врубів та розрубів кістки, які спричинені власною рукою

IV. МЕХАНІЧНА АСФІКСІЯ

1. Механічна асфіксія від потрапляння в дихальні шляхи стороннього предмета (гортань).
2. Механічна асфіксія від потрапляння в дихальні шляхи стороннього предмета (трахея).
3. Повішення.
4. Задушення.
5. Утоплення.

1. Механічна асфіксія від потрапляння в дихальні шляхи стороннього предмета з його локалізацією в гортані

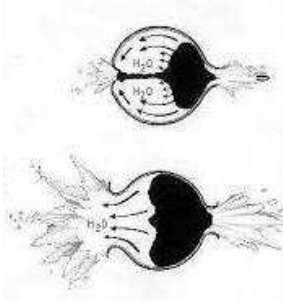
Обтураційна механічна асфіксія гортані

2. Механічна асфіксія від потрапляння в дихальні шляхи стороннього предмета з його локалізацією в трахеї

Обтураційна механічна асфіксія трахеї

6. Гідродинамічна дія кулі

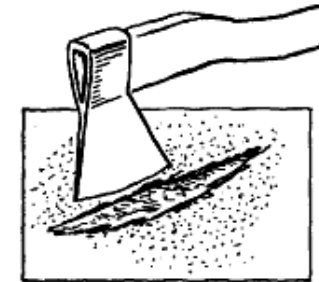

Гідродинамічний ефект ураження серця в період діастолі

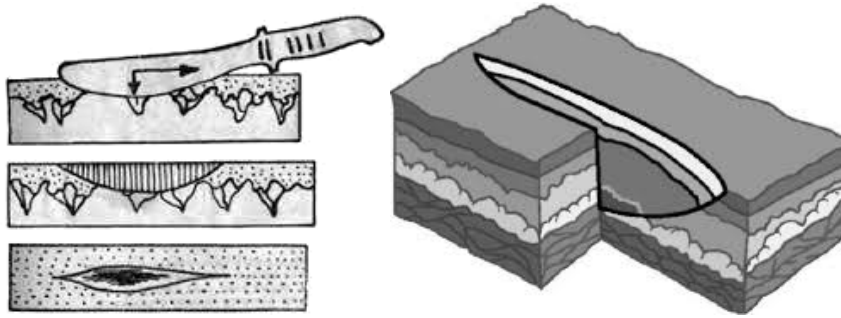
Ушкодження склепіння черепа з наявністю врубів та розрубів кістки (спричинені власною рукою)

2. Ушкодження склепіння черепа від дії гострого рублячого предмету з наявністю врубів кістки, спричинені власною рукою

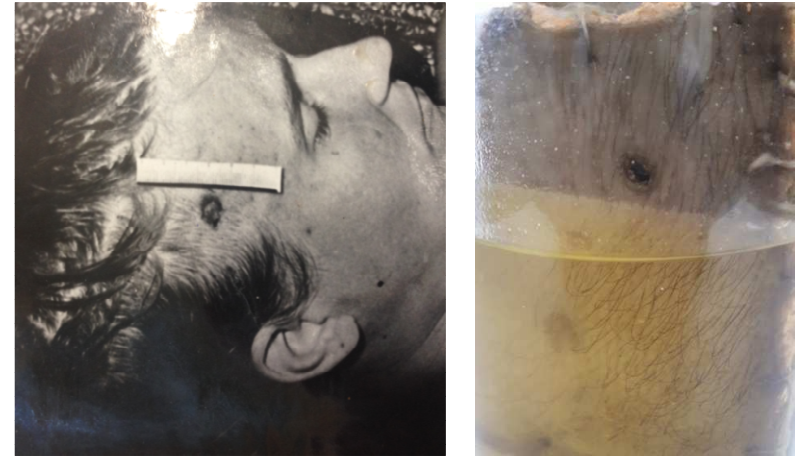
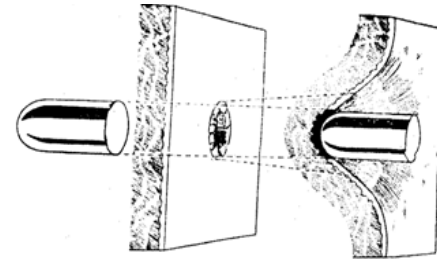
Ушкодження склепіння черепа з наявністю врубів кістки (спричинені власною рукою)

3. Різані рани, які спричинені гострим ріжучим предметом та нанесені власною рукою

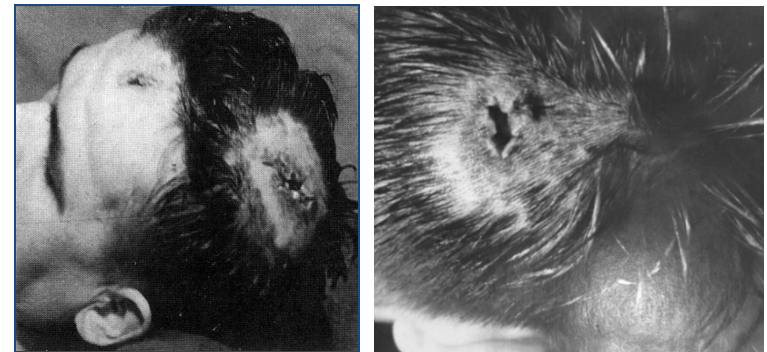
Різані рани м'яких тканин шиї

4. Вхідні вогнепальні рани при пострілі із невеликої відстані

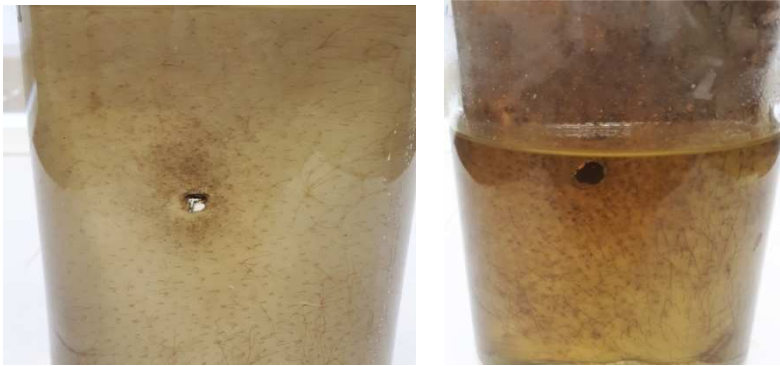
Вхідні вогнепальні рани

5. Вихідні вогнепальні рани

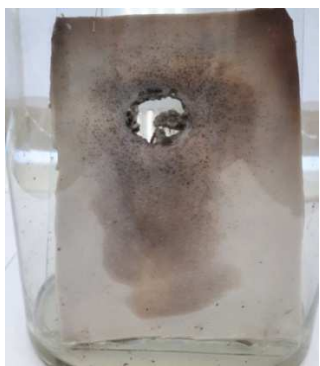

Вхідна та вихідна рани

Вихідна рана

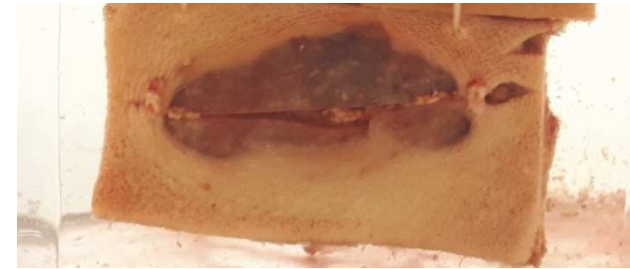

Вхідні вогнепальні рани від дії нарізної зброї

Вхідні вогнепальні рани від дії гладкоствольної зброї

4. Різана рана м'яких тканин від дії гострого ріжучого предмету та спричинена сторонньою рукою

Різана рана м'яких тканин

5. Різані рани шиї від дії гострого ріжучого предмету які утворилася від дії сторонньої руки

а

б

Різані рани м'яких тканин шиї

6. Різані рани долоні, які спричинені гострим ріжучим предметом та утворилися під час самозахисту

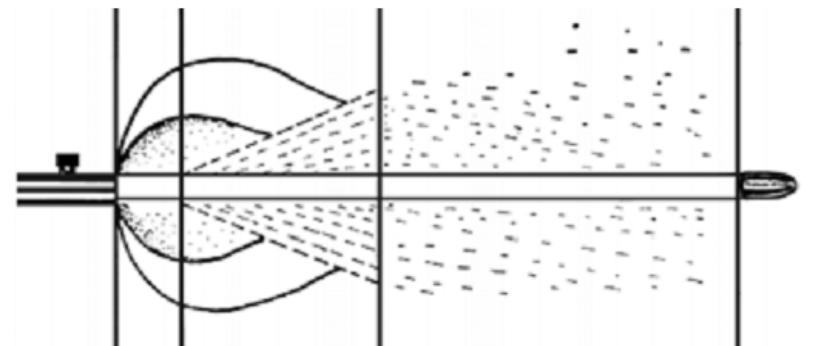

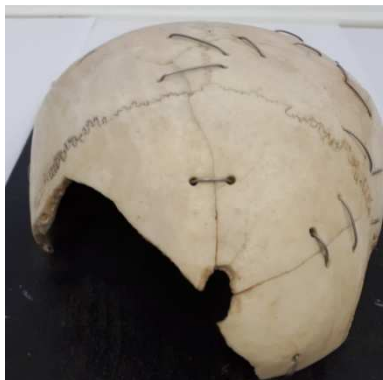
Різані рани в ділянці долоні (самозахист)

Вхідний вогнепальний отвір в ділянці серця при пострілі впритул з помірно-вираженою гідродинамічною дією

3. Вхідні вогнепальні рани при пострілі із близької відстані

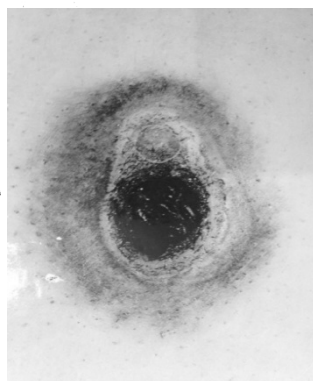
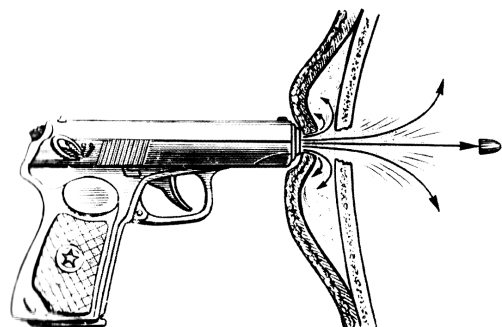
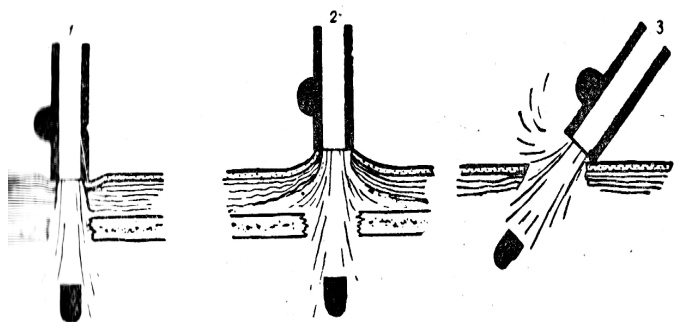

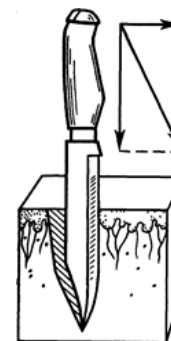
Вхідний вогнепальний отвір

Вихідний вогнепальний отвір

2. Вхідні вогнепальні рани при пострілі впритул

7. Колото-різані та колоті рани від дії гострого предмету із колюче-ріжучими властивостями

Колото-різані рани м'яких тканин від дії ножа

Колото-різана рана
серця від дії ножа

Колото-різані та колоті
рани від дії ножиців

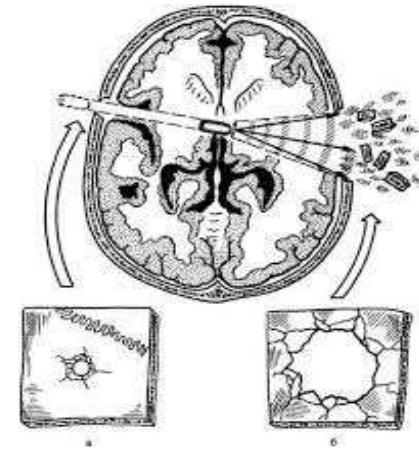

Плями Мінакова (ознака гострої крововтрати)

III. ВОГНЕПАЛЬНІ УШКОДЖЕННЯ

1. Вхідний та вихідний вогнепальні отвори на склепінні черепа.
2. Вхідні вогнепальні рани при пострілі впритул.
3. Вхідні вогнепальні рани при пострілі із близької відстані.
4. Вхідні вогнепальні рани при пострілі із неблизької відстані.
5. Вихідні вогнепальні рани.
6. Гідродинамічна дія кулі.

1. Вхідний та вихідний вогнепальні отвори на склепінні черепа

Вхідні вогнепальні отвори